

so izvlekli so močno sežgani in nekateri precej razmesarjeni. Nadvojvoda Friderik, ki je sedaj lastnik premogovnika, je brzojavno izrazil svoje obžalovanje vsled smrti svoje vrlih delavcev in ukazal, da se vsaki vdovi takoj izplača po 100 gld. Ponesrečeni rudarji so se pokopali na stroške premogovnika. Pokojnine vdov in sirot se a stroške nadvojvode Friderika podvoje, da ostale varujejo gmotne bede.

Ta premogovnik je bil najboljšo uravnan iz mej vseh v karvinskem okolišju. Oskrbljenje se z vsemi varnostnimi napravami. Jama je nad 200 metrov globoka, obzidana s cementom. Ko bi vse naprave ne bile tako popolne, bi bila nesreča še veliko groznejša.

Reševalna dela so bila težavna. Gledalo se je, da se pred vsem tisti, ki so živi, spravijo iz jame, potem pa še le mrtvi. Seveda jih v raznih hodnikih ni bilo lahko moč dobiti. Tri so rešili še le čez 13 ur. Jeden iz mej teh, mlad fant je bil izprva ves zmešan, potem je pa bil lačen in je zahteval le jesti. Ko se je najedel se je kmalu opomogel. Drugi je imel zlomljeno nogo, vzlic temu se je precej dobro počutil, zahteval le smodek in piva. Tretji je pa, ko se je okrepčal z jedjo in pijačo, jako trdno zaspal. Pri reševanju se je najbolj odlikoval nek delavec Clemens, ki je rešil 38 ljudem življenje. Ob razpoku so bile v jami pogasle vse svetilnice in delavci so v temi tapali semtrtja.

V torek je ta nesreča prišla v razgovor v državnem zboru. Razpravljalo se je, da bi se nastavili posebni rudniški nadzorniki, ki bi imeli ogledovati uredbe pri rudnikih in premogovnikih, če je vse potrebno storjeno za varstvo delavcev. Poslanec Pernerstorfer je v jako ostrih besedah grajal, da se v tej zadevi tako dolgo nič ne stori in rekel, da nekaterim posestnikom rudnikov ni nič za življenje svojih ljudi. Rekel je, da sedanji državni zbor sploh kaj uspešnega za delavce storiti ne more, ker v njem delavci nimajo svojih zastopnikov in imajo odločilno besedo veleposestniki in lastniki rudnikov in premogovnikov. Dvorni svetnik Lienbacher je pa omenjal, da je že dolgo znano, da so premogovniki v Karvinu jako nevarni zaradi razpokov vsled unetja plinov. V tacih premogovnikih bi se morala ustaviti dela, kakor se zapro občila, ako je kaka nevarnost, ali pa poslopje, če se je bati, da se podere. Res da imamo tudi kazenske določbe, a vse ostajajo le na papirji, ker so stanovski predsodki močnejši nego pa zakoni.

Poslanec Suess je v dolgem govoru podajal kot geolog svojo modrost, da bi dokazal, da so vseh teh nesreč le delavci krivi, ki po jamah tabak kade in pa žganje pijo. Seveda tisti gospodje, ki imajo sami rudnike, so mu pritrjevali. Jedino, kar je pametnega povedal Suess, je to, da naj bi o tacih nesrečah poročal vselej kak veščak, ne pa kak jurist, ki o vsej stvari ničesa ne razume. Ko bi se to zgodilo, bi semtrtja se res kaj zanesljivejšega izvedelo, in se mogel marsikak nedostatek odpraviti. Upanja pa nimamo, da bi rudniški nadzorniki, če se nastavijo, kaj koristili, kakor ne koristijo dosti obrtni nadzorniki.

— Poljska «Omladina.» Več poljskih dijakov in učiteljskih pripravnikov je bilo toženih, da so imeli neko tajno društvo, v katerem so se posvetovali, kako bi bilo moč poljski narod spuntati in obnoviti poljsko državo. Porotniki v Krakovu so jih spoznali za nekrive.

— Utrgal se je 135 metrov na dolgo hrib v Podsusedu na Hrvatskem in zasul več metrov visoko železnico in cesto.

— Oropan postaljon. Postaljona, ki je vozil iz Ornia v Salerno na Laškem so napali roparji. Odrezali so mu glavo in oropali pošto.

— Samomor ljudsko-šolskega učenca. V Malšnici pri Tičinu na Českem se je usmrtil 10letni šolski deček iz strahu pred šolsko kaznijo, ker je nekaj zakrivil.

— Aron Mayer — pl. Koppenheyer. V Gradci je te dni bil pred sodiščem neki Aron Mayer, — ki se je izdajal za pl. Koppenhayerja, kateri je že poprej bil iztiran iz tostranske državne polovice. V Celovci in Gradci je sleparil imenitnejše osebe s tem, da je urednik „Fremdenzeitunge“ in jih zapeljeval z raznimi nasveti, kako bi se tujei privabili v deželo. Obravnava je bila zaradi tega zanimiva, ker je Aron Mayer bil si pridobil tudi zaupanje koroškega deželnega predsednika, koroškega in tedanjega štajarskega deželnega glavarja, sedanjega trgovskega ministra. Ker so povabljeni obrtniki izjavili, da niso nič oškodovani, je bil oproščen zatožbe goljufije in obsojen zaradi nedovoljene povrnitve in napačne zglasitve na 2 meseca zapora. Škodo, katero je Aron Mayer napravil, so plačali nekateri visoki gospodje, ki so ž njim občevali in so mu tako pomagali, da ni bil obsojen. Sicer pa že ime pove, da je Aron Mayer sin tistega rodu, katerega je Mojzes vodil skozi Rudeče Morje.

— Eifflov stolp. Več japonskih domoljubov je sprožilo misel, da se v Tokid zgradi 100 čevljev visok stolp v spomin vojske proti Kitaju. V pritličji stolpa se prirede lope za razstavo narodnih izdelkov, v višjih prostorih bode slavnostna dvorana slavnih Japoncev. Stroški se pokrijejo z javno subskripcijo.

— Pravda za tri lase iz Mohamedove brade. Pred sodiščem v Harkovu je sedaj zanimiva pravda. Turški sultan je poslal samarkandskim mohamedancem tri lase iz mohamedove brade s potrdilom o njih pristnosti. Na potu iz Carigrada v Samarkand so bili odposlancem tri lasje ukradeni. Sedaj ima sodišče v Harkovu v rokah preiskavo zaradi te tatvine.

— Ločitev aristokratskega zakona. V kratkem se ločil neki aristokratski zakon na Ogerskem, ki se je sklenil še le pred tremi leti. Grof Samuel Gyulai, veleposestnik na Ogerskem, v Avstriji in Italiji in član ogrske gospodske zbornice se je pred tremi leti seznanil na Dunaji z baronico Vecsey in se poročil ž njo, dasi so mu branili sorodniki. Baronica Vecsey je bila sicer iz stare ogerske plemenite rodbine, a se je bila posvetila gledišču in so zatorej mislili Gyulaijevi sorodniki, da ni primerna nevesta za ogerskega magnata. Sedaj se je grof svoje žene naveličal in je sklenil se od nje ločiti. Gyulaijevava rodbina velja za dobro katoliško, a Samuel Gyulai je pa vendar prestopil v protestantstvo, da se le znebi sedanje soproge.

— Nesreča na morji. Na nekem parniku P. in O. Steam. Comp. so neko soboto zjutraj imeli inspekcijo. Vsi mornarji so bili v lepši opravi, kar se zasliši povelje: „Moštvo na krov!“ Mornarji pridejo na krov in vidijo nekega pomorščaka boriti se z valovi. Drugi ladijni častnik, kateri je že poprej rešil štiri ljudi in zaradi tega že bil odlikovan z zlato svetinjo, je skočil takoj v morje. V tem so pa spuščali rešilni čoln v vodo. Jedna vrv se je utrgala in čoln je pal v morje. Dva mornarja padeta v vodo, na kar srečno spuste drugi rešilni čoln v morje. Po dolgem prizadevanju so rešili dva pomorščaka, a častnika, ki je najprej skočil v morje niso rešili.

— **Umor v Kalladorfu pred sodiščem.** V Korneuburgu se je vršila te dni obravnava proti Francu Vondračeku, ki je na sveti večer v Kaladorfu umoril osemletno deklico in pa deklo, ter nekaj oropal, kakor smo že poročali. Pri obravnavi je zatoženec skušal krivdo izvaliti na brata. Ko to ni šlo, je proti koncu obravnave izpovedal, da sta z nekim Mathesom šla bila krast, a da on ni morilec, temveč Mathes. Vsled te izpovedi se je morala obravnava preložiti. Mathesa so zaprli. Stvar je že bolj zamedena, ker nikdo ne more vedeti, če Vondraček ne laže.

— **Samomor.** V Puchfeldu na Štajarskem je že lani zblaznela žena nekega posestnika. Večkrat se je že skušala usmrtiti, pa so jo vselej oteli. Koncem minolega meseca se je pa vendar obesila in sicer na čelešnik z gatami svojega moža.

— **Žrtva Monte Carla.** V Nici se je Nemeč Ludovik Mittelschreiber iz Strassburga vlegel na železniški tir, da ga je vlak povozil, ki je pa prej vse svoje premoženje zaigral v Monte Carlu.

— **Iz revščine.** Na Dunaji hotela je te dni od moža ločena Ana Binder zaradi velike revščine poklati svoje tri otroke, katerih ima jeden najst, drugi devet in tretji tri leta. Le neka soseda je umor preprečila. Ano Binder so zaprli.

— **Hud vihar na morji** bil je ob maročanskem obrežji. Kacih 140 ladij se je potopilo, mej njimi nekatere, na katerih je bilo dosti blaga naloženega.

— **Ponarejalci denarjev.** V Krakovu je policija zaprla ključarja Tukoviča, njegovo mater in njegovo ljubico, ker so delali in razpečavali ponarejene sreberne goldinarje. Pri njih so našli več priprav za izdelovanje ponarejanje denarja in več ponarejenih goldinarjev.

— **Zaprta bankir.** V Budimpešti zaprli so zaradi goljufije, poneverjenja in izsiljenja Žigo Halmaya. Ta mož je že na Dunaji in Berlinu imel podobna podjetja, a je povsod zaradi sleparij bil prišel v ječo. Naposled je srečo poskusil na Ogerskem in zopet več lahkovernih ljudij opeharil.

— **Zaročenca ustrelila.** Dr. Kreissing se je seznanil s pekovsko vdovo Marijo Oelmann v Perchtoldsdorfu, katero je po svojem možu podedovala 50 000 gld. Zaročila sta se. Kupila je tamošnjo Kneippovo kopališče in dr. Kreissinga naredila za sodruga pri tem podjetju, dasi on ni ničesar uložil. Doktor pa ni ničesa hotel slišati o poroki in je te dni jej naravnost povedal, da je nikdar ne vzame. Njo je to vjzelo in je hotela z revolverjem ustreliti nanj. On jo je prijel za roko in strel je zadel v steno. Vdovo so zaprli.

— **Roparji v Italiji.** V Rimu so te dni prijeli nekega roparja, ki je že bil prav nevaren za rimsko pokrajino. Znan je bil pod imenom „Diavoletto“. Na njegovo glavo je bilo razpisanih 1000 lir. Po ovinkih je policija izvedela, da je ta ropar neki velik gospod v Rimu ki pa preoblečen hodil ropat, in ga je prijela. Okrog Sante Maure v Italiji je že več let grozno gospodaril ropar Cavali. Te dni so ljudje zvedeli, da ta ropar biva v neki jami z jednim svojim tovarišem. Šli so in so oba ubili.

— **Umora na Hrvatskem.** V Jagmi na Hrvatskem sta kmeta Simon Jovanovića zavratno umorila dva soseda. V Djakovu je neki kočijaž umoril svojega gospodarja posestnika Josipa Cestovića.

— **Policijska straža v ječi.** V Brunšniku so štirje policisti pripeljali nekega pijanca v ječo, ki se je močno branil. Jedva so vsi šli v ječo, se na dosedaj še nepojasnen način zapro vrata in mesto jednega jetnika jih je bilo pet. Le s težavo so policisti nekoga priklicali, da jim je odprl.

— **Umor v ječi.** V muravski kaznilnici neki je zaradi umora na 8 let ječe obsojen Knoppel v čevljarski delavnici zaklal s čevljarskim nožem nekega družega delavca.

— **Največji hotel v Evropi.** Te dni se je v Wiesbadenu otvoril hotel „Kaiserhof“, ki je največji v Evropi.

— **Velike sleparije na pošti v Italiji.** Prišli so na sled na velikanske sleparije pri poštni hranilnici v Italiji. Nad 100 uradnikov so že zaprli, ker so mej seboj sporazumno njeni ponarejali poštno-hranilnične knjižice. Dosedaj se je konstatovalo, da znaša vsa sleparija nad 2 milijona lir.

— **Vzgoden skrbnik revežev.** Da je na Ogerskem marsikaj posebnega, je že znano. Te dni se je razkrilo, kako se čudno upravlja ubožni zaklad v Budimpešti. Neki skrbnik je že več let dajal podporo iz ubožne blagajnice svoji ženi, nekemu premožnemu špecerijskemu prodajalcu, premožnemu stavbenemu podjetniku, ki je ravnokar dodelal trinadstropno visoko hišo in nekemu posestniku bordelišča.

— **Grozna nesreča na železnici.** V vagonu tretjega razreda osebnega vlaka, ki je vozil v Mlavo na Ruskem Poljskem se je razletel balon etera, katerega je imel neki potnik pri sebi in ga je po neprevidnosti prinesel preblizu peči. V vagonu je bilo 40 potnikov, 3 so zgoreli, 17 je bilo poškodovanih.

— **Jako čuden dogodek** razpravlja sedaj srbsko sodišče. Nekemu makedonskemu trgovcu, ki že več let živi v Belemgradu je pred šestimi leti umrl šestleten sin. Zdravnik je potrdil, da je mrtev in pokopali so ga. Trgovec je dal sinu dva dinarja v grob, ker je navada. Grobar je odkopal po noči grob, da ukrade ta denar, a deček vstane živ. Grobar je to naznanil zdravniku, ki je dal mrtvaški list. Ta je zapovedal grobarju naj molči, ukazal dečka k sebi pripeljati in odposlal ga je k neki ženski v Arangjelovac, kjer je deček ostal. Spominjal se je pa deček svojega očeta. Te dni je ušel svoji rednici in prišel v Belgrad in poiskal svojega očeta, ki ga je takoj spoznal po nekem znamenju in ker mu je jako podoben. Stvar se je naznanila sodišču. Odkopali so grob, a v njem so našli dečkovo okostnico. Sodišče pa v zvezi temu nadaljuje preiskavo. Po vsem mestu se govori o tem čudnem dogodku.

— **25 ur v snegu.** V Fladnici na Štajarskem je plaz pods 1 petnajstletnega dečka Franca Preterja. Izkopali so ga šele čez 25 ur iz snega, pa je bil še živ in tudi ne preveč otrpnen.

— **Otrok brez oči.** Na heidelbersko kliniko je prinesel neki mož šest tednov starega dečka, ki je rojen brez oči. Sicer je pa zdrav.

— **Zgorel.** Neki nemški plemenitaš je v Monte Carlo zaigral vse premoženje. Potem je pa v hotelu, v katerem je stanoval se ustrelil z revolverjem, ob jednem pa podrel svečo, da se je unela postelja in je v nji zgorel.

— **Boj z roparjem.** Sardinska policija gre hudo roparjem do živega. Minolo nedeljo so pri vasi Domo Novo zasledili žandarji roparja Sano. Bežal je v neko hišo in streljal na žandarje. Ko je pa hotel pobegniti, so žandarji ustrelili za njim in ga ubili. Ubitega poročnika pokopali so na državne stroške.

— **Izsiljenje.** Turinskemu nadškofu pisal je neki zidar, da bode z dinamitom razstrelil mu palačo, ako mu ne pošlje denarja. Zidarja so zaprli.

— **Odvedenje milijonarke.** V Salermu v Italiji je zginila 16letna Emilija Falori, katera ima podedovati več milijonov. Sodijo se, da jo je kdo odpeljal, ki bi se rad polastil njene bogate dedščine.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 13. marca 1895. Pšenica gld. 7·50 kr., rž gld. 6·50 kr., ječmen gld. 7·50 kr., oves gld. 6·50 kr., ajda gld. 7·25 kr., proso gld. 7·— kr., turšica gld. 7·40 kr., leča gld. 15·— kr., grah gld. 14·— kr., fižol gld. 12·— kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)